

„EDINOST“
Izda se trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torkih, četrtekih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1,50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4,50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnice je plačevati naprej na naročbo
brez priložne naročilne se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifi v prilogi, za
naslove s debelimi črkami se plača
prostor, kolikor obsega naravnih vsi
Poulana, osmrtnice in javne zabave,
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi o

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu, ulica
Caserna št. 18. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglaš po-
šiljamo v upravnishču ulica Molina pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglaš
je plačevati loco Trst. Odpis reklama-
cije se prosto pošilja.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

Deželni zbor istrski.

III. seja dne 27. januarja 1897.

(Zvršetak.)

Po govoru Spinčičevem o vprašanju preme-
ščenja deželnega zbora je predlagal poslanec dr.
Bartoli, naj se razprava zaključi. Zbornica je pri-
trdila temu predlogu. Predsednik je naznanil, da
sta priglášena še dva govornika: Bennati in dr.
Laginja.

Posl. Laginja: Visoka zbornica! Jaz he-
čem . . . Na galeriji so se ponovili prejšnji prizori:
kričali in psovali so kakor besni; „edlično“ ob-
činstvo na dolnji galeriji je odšlo, kar je pred-
sednik opravečeval s tem, da je odšlo na srak,
ker ne razume Laginje. Z galerije so metali
kroglice od papirja na poslance
manjšine in se kričali o tem, psovali in grdili
najdrzoviteje. V zbornici so se prepirali člani manj-
šine in večine.

Predsednik je kričal, naj se izprazni galerija.
Ta poslednja pa se je smejala in bučala dalje;
predsednik je odšel in za njim vsa večina. Z ga-
lerije so hoteli odpraviti nekega Hrvata. Le-ta se
je branil. Prepirali so se in kričali. Slednjič se je
občinstvo pomirilo nekoliko ter se poskrilo za
pročelje. — Čez 10 minut je predsednik zopet
otvoril sejo, pozvavši dra. Laginjo, naj govori.

Posl. dr. Laginja: Meni je, visoka zbor-
nica, jako malo dodati vsemu onemu, kar je rekel
spetstovani tovariš moj, posl. Spinčič. Jaz se hočem
omejiti (Na galeriji silen vrišč. Predsednik opo-
minja galerijo) le na to, da povdarim, da tu ni go-
vora o kakem kršenju ustave ali konstitucije. Vse
to, kar sta povdarjala tu posl. dr. Babba in dr.
Tamare v svojima, formalno res krasnima govo-
roma, to so, gospoda moja, puste fraze, ki so se
izgovorile tu le zato, da dobe odmeva na levi
strani te dvorane. To so same puste fraze in nič
druzega. Visoka zbornica! Vprašanje je samo to,
ali je ta deželni zbor sklican sem v Pulj na te-

melju deželnega statuta, ali ni. Sleherni nepri-
stranski človek, da le zna citati dva paragrafa
zakona, mora reči resno in odločno: deželni zbor
je sklican zakonito. Drugo vprašanje je, zakaj se
deželni zbor ni sklical v Poreč, ampak v Pulj?
Gospoda z one strani vedo te bolje, ali vsaj tako
dobro, kakor mi na tej strani. Gospodje od večine
v tej zbornici, kadar so med seboj na štiri oči,
vedo prav dobro, da je tudi večina sbornice za
to, da ista ne zbornoje v Poreču, ampak na dru-
gem primernejem mestu Istre. In ta gospoda, ki
so se pred nami in med sabo vsikdar pritoževali
čez Poreč, povzdigujejo istega danes toliko. Jaz,
gospoda, nočem niti hvaliti Poreča niti grajati,
ampak le konstatovati hočem nastopna dejstva.
Deželni zbor se je s početka skliceval v Poreč na
temelju c. kr. patenta od 26. februarja 1861.
Dokler so izšli ti zakoni, so se gotovo delale
razne priprave najmanjše dve leti. Ko je bil leta
1861. deželni zbor sklican v Poreč, kaj je bil
tedaj Pulj, a kaj je bil Poreč? Poreč je bil pri-
lično mestce, četudi ne z mnogimi prebivalci; a
to je gotovo, da je imel z občinami v okolici to-
liko prebivalcev, kolikor jih Pulj ni imel. Poleg
teh je bilo še drugih razlogov, da se je takrat
deželni zbor sklical v Poreč. Sklican se je zato,
ker trije virilni člani zbornice, trije člani, ki pri-
hajajo v zbornico po svojem položaju in po svoji
časti, to je, trije škofje, so imeli v oni dobi naj-
primernejši stan pri svojem tovarišu, škofu poreško-
puljskem, ki je bival v Poreču; dočim, kakor
dobro vemo, ni bilo niti v Poreču (niti v Pulju)
niti ena pristojna postilna, kjer bi se mogli na-
staniti ti trije člani zbornice kakor škofje. Vemo
tudi to, da se je v onih dobah potevalo večinoma
po morju, ake tudi ne s parniki, pa drugimi la-
dijami; vemo tudi to, da je bil Poreč pristopnejši
od morske strani, nego Pulj. Pa tudi to je res,
da je bila cesta, ki vodi iz Pazina v Pulj, neko-
like manj varna, nego so bile druge. To vse od-
pada danes.

Ali glavni razlog, da je krona sklicala tedaj
deželni zbor v Poreč, je bil brez dvombe ta, da
je prvi od Njeg. Velikanstva imenovani deželni
glavar imel v Poreču veliko poslopje, v katerem
je mogel namestiti deželni zbor in za prve za-
četke tudi deželni odbor — a to je bil markiz
Polesini. To so razlogi, radi katerih je bil tedaj
deželni zbor sklican v Poreč, in ne v katero
drugo mesto. Ako pa danes primerjamo ti dve
mesti, morale bi se zdeti le smešno resnema člo-
veku, ako bi Poreč hoteli predpostavljati Pulju.
Danes šteje Pulj desetkrat več prebivalcev, nego
Poreč. Pulj ima danes vse priročnosti, komoditete
za človeka, ki ima, kakor zastopnik naroda, pra-
vice do nekib ugodnostij. Pulj ima mešano pre-
bivalstvo, katero sicer ni zastopano na levi strani
ed nas (kaže na galerijo). Ali ako se kapricirate,
lahko se vam dokaže, da Pulj ima mnogo več slo-
vanskega, nego pa italijanskega prebivalstva. Tako
ima Pulj, kakor pomirjajoče mesto, pravico, da je
tu sedež deželnega zbora. To so, gospoda, razlogi,
radi katerih se je odločila krona, da je sklicala
dež. zbor v Pulj in jaz pozdravljam veseljem ta
njeni odlek. Protestujem pa slovesno proti onim,
ki mené, da se mora to smatrati kakor nekako
koncesijo slovanskemu elementu te pokrajine. Mi
dosedaj nismo nikdar videli nikakih koncesij od
avstrijskih vlad. Mi se že 10, 12 let povsodi bo-
rimo z vami za kako ljudsko šolo, ne pa, da se
nam delajo koncesije! Koncesija se je napra-
vila zdravemu razumu in zahtevam tekočih časov.
Koncesija se je napravila jednemu členu vašemu,
katerega ste dvigali v zrak malo poprej, — ne pa
nam — onemu, s katerem veste, da je dolečen,
da bo naslednikom sedanjemu predsedniku zbor-
nice. Mi smo se naučili trpeti, istotako v Poreču
kakor v Pulju in drugod, ali z druge strani pri-
znavamo z veseljem, da se je istodobno, ke se je
napravila koncesija tem zahtevam, zadovoljilo tudi
našim potrebam. Za trivijalne izraze ni mesta tu,
vendar se hočem spomniti neke okolnosti. Ni še

PODLISTEK.

Prednja straža.

ROMAN.

Poljski pisal Boleslav Prus. Prelovenil Pedravska.

Nakrat se je obrnil k Stanku z vprašanjem:
„Čemu se tako vlečeš, kakor bi te gnali na
stražo ter nič ne govoriš?“

„Jaz?“ oglašil se je Stanko. „Mislim si, čemu
mi gremo v grajščino?“

„Ali morda ne greš rad tje kaj?“

„Ne, ker me je nekako strah.“

„Čemu te ima biti strah. Saj v grajščini je
lepo!“ ga je pokaral Polž, pa tudisam se je stre-
sel, kakor bi ga zeblo.

Vsekako pa je premagal svoj nemir ter jel
pojašnjevati sinu.

„Vidiš, dete, to je tako. Včeraj smo kupili
od zupana kravo za dvaintrideset rubljev. Torej vi-
diš, sinko, za novo kravo nam treba sena in radi
tega moramo prositi grajščaka, da nam dá livado
v najem. Sedaj razumiš vse?“

Stanko je pokimal z glavo.

„To razumim“, je odvrnil, „samo tega ne vem:
kaj misli trava, ki jo živina zaseza z jezikom ter
jo dobiva med zobe?“

„Kaj ima misliti? Ničesar ne misli.“

„Toda!“ je nadaljeval Stanko, „to ni mo-

goče, da bi ona ničesar ne mislila. Kadar stojó
ljudje v nedelje na pokopališču in ako jih pogle-
daš od daleč, zdi se ti, da izgledajo kakor trava,
ali grmičje, kajti med njimi je tudi zelenih in ru-
dečih, rumenih in različnih, kakor med zelišči na
polju. Torej, ko bi jih tedaj oplazila z jezikom
kaka grozna žival na pokopališču, ali bi morda nič
ne mislili?“

„Ljudje bi kričali, a trava vendar ne govori,
kadar jo kosijo“, je odvrnil Polž.

„Kako da ne govori? Ako sem zlomil suho
palico, daje celó ona glas od seba, ako hočem zlo-
miti svežo vejo, pa se ona zviija in upira, a ako
pulim travo, pa ona cvili ter se s nogami drži
zemlje.“

„O, tebi rojijo vedno čudne misli po glavi“,
mu je segel Polž v besedo. „Ko bi se človek
pričkal z vsakim: ali hoče ali noče iti pod koso,
pa bi sam ničesar ne pojel, živine ne bi nakrmil
in vse bi prišlo v nič.“

„A ti, Andrejček, morda tudi ne greš rad na
dvor?“ je vprašal drugega fanta.

„Ali mar grem jaz?“ je odvrnil Andrejček,
pomignivši z rameni. „Jaz sam bi tje kaj ne hodil.“

„A kaj bi učinil? Pisma bi vendar ne napi-
sal, ker gospodu nisi jednak ter ne znaš pisati.“

„Pokosil bi mu travo ter jo zvozil domov.
Naj bi on prišel k meni, ne pa jaz k njemu.“

„A kako bi smel kositi grajsko travo?“

„Kako naj je ona grajska? Ali jo je mar
grajščak zasejal, ali mar leži livada poleg njegove
hiše?“

„A vidiš, da si bedast, ker ta livada je
grajska, kakor tudi vse to polje.“

Po teh besedah je pokazal z roko na okrog,
dokler je segel vid.

„Kajpada je njegovo“, je odvrnil Andrejček,
„dokler mu ga kdo ne vzame. Znano mi je, da
sta tudi vaše sedanje posestvo in hiša bila nekdanj
grajščakova, a sedaj pa sta vaša. Tako je tudi z
livado. Je-li en kaj boljši od drugih, da ima, ako-
ravno nič ne dela, zemlje za sto kmetov?“

„Ima, ker jo ima.“

„A čemu je nimate vi toliko, ali Gobar ali
kdo drugi?“

„Ker on je gospod.“

„Kaka posebnost je to! Ko bi vi, oče, oblekli
vrhno suknjo ter navlekli nogavice čez škornje,
pa bi tudi vi bili gospod. Toda posestva nimate
toliko, kakor on.“

„Pravim ti, da si bedak!“ se je razjezil Polž.

„Bedast sem še, to je resnica, ker se nisem
učil. Toda Gobarjev Janko je vendar moder, ker
je celó že pisal v pisarni. A kaj pravi on? On
pravi, da mora biti jednakost, ki pa napoči le te-
daj, kadar kmetje poberejo grajščakom posestva
ter bode vsak imel svoje.“ (Pride še).

temu 10 let, da niste imeli v Poreču nijedne poštene gostilne, a se sedaj imate jedno samo; ni še temu deset let, ko so poslanci, ki so stanovali po privatnih hišah (Posl. dr. D. Trinajstić: Niti leto dni ni temu!) in ki niso bili navajeni, da bi v sobi opravljali neke potrebe, morali radi tega hoditi nalašč v ono jedino gostilno. To so bili, gospoda, sramotni odnosi, kakoršnjih ne bi smele več trpeti niti krona, niti vlada, niti večina.

Omejujem se samo še na to-le opazko. Kar se dostaje formalnega postopanja, predlagam na temejju §. 48 poslovnika, da se o predlegu posl. Bubbe glasuje po imenih, a v zmislu zaključka temu §. predlagam, da se rezultat tega glasovanja, s številom glasov, ki so za predlog dra. Bubbe in onih, ki so proti istemu, proglasi od predsednika te visoke zbornice. (Ta predlog je stavil govornik tudi v italijanskem jeziku.) Manjšina je podpirala tu predlog.

Členi manjšine so pogosto pritrjevali dru. Laginji, posebej pa o zvršetku.

Vladni zastopnik F. Bianchi je govoril na kratke italijanski v obrambo postopauja vlade v tem vprašanju.

Deželni odbornik Gambini je prigovarjal predsedniku, zakaj je dal besedo zastopniku vlade potem, ko je bila razprava že zaključena. Predsednik mu je odgovoril, da govori zanj praksa.

Posl. Bennati je podpiral predlog posl. Bubbe. Govoril je proti vladi in proti nekaterim členom manjine, ali zapel se je hkratu tako, da je nehal govoriti, izjavivši prijateljem, da mu je prišlo slabo — kar je predsednik naznanil javno — in da se odreka besedi.

Zatem se je vršilo glasovanje po imenih. Za predlog posl. Bubbe je glasovalo 21 italijanskih poslancev, proti pa 9 poslancev, vsi členi manjšine. Vsaki glas „ne“ je obdinstvo spremljalo burimi klici, tako, da je jednoglasno oponašalo glasovatelja. Na to je predsednik zaključil seje.

Nemški burši in slov. dijaštvo.

Dunaj, 4. febr. 1898.

Ker o zadnjih izgrelih nemških nacionalnih dijakov poročaje po časopisih, židevskih kakor tudi antisemitskih, takih gorostasnih nerresničnostij, zato blagovelite, gospod urednik, priobčiti te-le vrstice, da spozna slovensko obdinstvo, kako grozno domišljavi so vsi Nemci, od Wolfa do nemškega burša, in kako škandalozno pristranski in izvajajoči si upaje biti dunajski profesorji z rektorjem Toldtom na čelu, kakor tudi najvišji pedel in najzadnji vseučiliški sluga.

Da misli dunajsko nacionalne dijaštvo štrajkati, to se je vedelo že v torek, saj so baš tedaj imeli slovanski dijaki protestni shod, in saj je bila tehnika zaprta že tedaj. Tudi vseučiliški senat je imel v sredo posvetovanje o prihodnjem štrajku. Teda, če bi se mislilo, da se je posvetoval o preprečenju štrajka, bilo bi to ravno tako napačno, kakor če bi menil kedo, da tržaški Lahi utegnejo biti pravični kedaj nam Slovencem. Sklenil je, da mora, kakor hitro sta zaropotala dva burša po klopih, rektor ustaviti predavanja za teden dni. Da, še več! Iz vsega moramo sklepati, da se je magnificenca Toldt dogovoril z burši, kako naj se štrajka, kajti, kako bi si pa drugače mogli misliti, da je dobil rektor od buršev moško besedo, da na klinikah ne bodo razgrajali, ko bi se bil vendar štrajk moral začeti ob istem času na klinikah in na vseučilišču! Besedo so mu morali dati že preje, oziroma: dogovorili so se skupno!

Ko so pred dvema letoma demonstrirali zoper žide, bilo je v avli vse polno pedelov in slug v varstvo židom; ko so pa letos protestovali slovanski dijaki zoper nečuvstvo krivično zahtevo, da ne smejo govoriti v avli svojega jezika — češ, da so samo gostje (gostje torej na vseučilišču, katero vzdržuje skero % Slovanov in samo % Nemcev, in kjer moramo ravno toliko plačevati kolegine kakor Nemci) — tedaj je rektor Toldt slov. deputaciji, katero so ravno preje Nemci izgnali z silo iz avle, zmigal z rameni rekši: „Bodite pametni in ne hodite v avlo!! Varstva vam pa ne morem (!) dati“. Po avli je pa hodil samo jeden pedel in še ta je vedno razganjal samo slovanske dijake, z Nemci pa si stiskal roke in se šalil. Menili boste

morda, da je šef v naučnem ministerstvu, kamor je šla na to deputacija, kaj bolj potolažil slovanske dijake? Tudi on je svetoval, naj se vedemo mi pravilno („korrekt“)!

Kako je bilo vse lepo osnovano, kako vse dogovorjeno, kako so posamični profesorji komaj čakali, da se začne prvi vik, vidi se iz tega: da nekateri profesorji niti predavali niso, da so sluge, kakor glasniki razgrajajočih dijakov, naznanjali posamičnim profesorjem prihod demonstrantov, da so profesorji že deloma preje zapustili sobe, predno so prišli razgrajali, da pa ni rektor prav nič skrbel za to, da bi se razpršila tolpa, valeča se od sobe do sobe. Vidi se pa to tudi iz postopanja posamičnih profesorjev, mej katerimi naj imenujem dekana na juridični fakulteti, prof. Lastkandla, kateri je kar naravnost stavil na svoje poslušalce vprašanje, če hočejo poslušati, in je na njihov „ne“ izrazil simpatije do idejlov (!) dijaštva. Demonstratorji nekaterih profesorjev so bili mej razgrajali, asistenti so se glasno izjavili za štrajk, prof. Gegenbauer je izrekel, da postopajo burši korrektno.

Včeraj so vpili nekateri v avli na rektorjev hinavski nagovor, da naj bodo mirni: „Klinike zapreti“, a danes (petek) so že zaprte! — Ker se je raznesel glas, da so nacionalci razgrajali na kliniki prof. Schötterja, sklepali smo, da svojo besedo prelomijo še bolj pri Čehu, prof. Albertu. Zato smo zgodaj zasedli skoro vse klopi. Mislili smo reagovati proti štrajku le v slučaju demonstracije. Toda, kaj nam je rekel dekan Ebner: „Rektor je prepovedal predavanje“. Na to mi: „Mi hočemo, da profesorji predavajo, saj moramo plačati za predavanja“. Dekan: „Nikari ne demonstrirajte!“ Seveda je mislil: ne demonstrirajte zoper Nemce! Mi vsaj smo ga umeli tako in res demonstrirali z glasnim dolгим protestovanjem v sobi prof. Alberta, pred univerzo z glasnimi: pfui rektor! Ravno tako pred tehniko, kjer smo tudi glasno peli: „Hej Slovani“ in „Naprej“. Bilo nas je okoli 300.

Dostavim naj še, da so strgali vse slovanske plakate v avli, da rektor ni hotel sprejeti naše protestne resolucije v lat. jeziku, češ, da znamo nemški in da ni stavljena v jeziku, ki je naveden na tej univerzi („universitätsüblich“).

Kaj naj sklepamo iz vsega?

1. Slovensko in slovansko dijaštvo se mora organizirati! 2. Dobiti moramo popolno zadoščenje, zato morajo skrbeti v prvi vrsti naši poslanci. — 3. Zahtevati moramo na ves glas slov. vseučilišča v Ljubljani, pop. jednakopravnost in združeno Slovenijo. — 4. Ne smemo podpirati in rediti v svoji sredi svojih smrtnih sovražnikov. — 5. Ne smemo se bratiti z Nemci!

DOPISI.

Od sv. Ivana. (Izv. dop.) Naš ljubljeni ket, naša trdnjava Sv. Ivanska sme biti ponosna na svoje vrle sinove, ki so v dobi manje nego dva meseca napravili štiri veselice. Zanimanje pa je rastlo od veselice do veselice, ne da bi se obdinstvo naveličalo ali zaostajalo. Ne, ravno nasprotno: zanimanje je bilo vedno večje. Od Miklavževega večera do Božičnice, od te do Silvestrova. A do Vodnikovega večera je priklopelo do vrhunca, o čemer je pričala natlačena dvorana in vsi polni prostori v gostilni in na hodniku.

Pa saj je bil program tako zanimiv in raznovrsten, da je bilo pač vredno ogledati si osebno kako se zvrši. Posebno nas je razveselil novi mešani zbor, zlasti zato, ker smo že grajali enkrat v prejšnjih časih da se pri Sv. Ivanu popolnoma zanemarija lepo petje. Ustanovil se je torej pevski zbor. A glejte vi vrli fantje, da isti ne zamre, marveč, da bode rastle cvetel in se širil, v čast vam in vašemu okraju! Če tudi morate žrtvovati za to časa in denarja, ne plašite se! Bodite vstrajni in trdni, saj je vsako društvo eden jez več, proti navalem naših sovražnikov. Vam, ljubljeno pevke, tudi srčna hvala, da ste pripomogle se svojim lepim petjem do toli lepe veselice. Tako je prav, da se tudi naše ženstvo zaveda in zanima za narodno stvar. Kaj naj rečem o gospodičini Čargi, ki je že se svojim nastopom očarala vseh? A deklamovaje, je pridobila zase — vse! Poznamo jo že kakor izurjeno deklamovalko in kakor taka

pokazala se je tudi zadnjič. Pa dobila je zato tudi prediven šopek od dražih opojno dišečih cvetlic.

Da je pozdravil g. N. navzoče in rasložil pomen veselice z jednatimi in zbranimi besedami ni treba poudarjati posebej, „Pisarjev sin“ in naš Negode. On ga je imel in govoril iz srca. Čutil je vso bol, vso krivico, vse gorje, vso strast, ki preveva ta prizor. Bil je nežen v svoji tugi in strašen v nebrzdani strasti. Igra: „Kateri bo“ je dosegla popoln vapeh in to je dovolj. Ljudstvo prihaja pa za to, da se zabava in zabavalo se je res izborno. Posebno Dr. Bistroglav (g. Vogrič) je bil v svojem elementu, karikiral je izborno. Mati Jožefa Gaberka (g. Poniž) bila je pravi tip skrbne gospodinje. Marinka, njena hči (g. Odinal) to mlado nedolžno dekletce ni se hotelo omožiti. Pa saj je v resnici tudi tako naivno, in nedolžno, da bi bežalo pred možkim. Janez sedlar (g. Šmidt), Štefan, bogat kmet (g. Sušelj), Miha mlinar (g. Bareto) France kovač (g. Mikelec) bili so pravi štirje fantje od fare. Če se pomisli, da so vsi ti igralci nastopili prvič, reči moramo, da so igrali izvrstno, ter da moramo častitati vsem prav iz srca. Le tako naprej vrla naša mladina, upanje naše, bodočnost naša!

Kar je še povedalo navdušenje večera, bil je pevski zbor dičnih Mareziganov pod vodstvom g. Vinka Trobca. Kdor pozna žalostne razmere naše Istre, mora pač biti odkritosrčno vesel, ako se doseže toliko, kolikor je dosegel g. Trobec. V malem času je ustanovil zbor in ga privedel že daleč na poti napredka. Marezigani pa so se tudi vedli uzorno, da bi bili lahko v izgled, marsikateremu pevskega društva. Nastopili so na odru ter po burnem odobravanju ponovili pesem še enkrat. Potem pa so prepevali do ranega jutra, a vedli so se vse noč tako dostojno, mirno, da jim moramo javno izreči svoje priznanje. Čast vrlim Mareziganom! Bog živi Vas in Vašega nevtrudljivega g. V. Trobca, ki je pač vreden sin svojega čestitljivega očeta! Če povemo še, da je bil po besedi ples, menim da smo povedali vse.

Ne, še nekaj nam teži srce. G. Vogriča smo občudovali kakor izvrstnega igralca in poirtvovalnega pevovodjo, zato mu gre še posebna čast. Samo nečemu bi prigovarjali. Ž-leli bi namreč, da bi g. Vogrič udil pevce tudi pesmi drugih skladateljev in ne samo svojih. Saj ena med štirimi od koga drugega bi bila morda na svojem mestu. Tudi če je vzeta iz šolskih pesmaric nič ne dena. Gledati moramo, da ima trdno vrednost kar se uče pevci in pevke, in da ni samo za enkrat. Vrednost pa ima to, kar pojejo tudi drugi kakor je tukano in pripoznano. Vogričeve skladbe so ljubke, a to moti, ker so samo njegove. Variatio dilectat.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 7. februarja 1898.

V deželnem zboru Dalmatinskem je prišlo minolega petka do velevažne manifestacije, ki pa je postala impozantna po dejstvu, da so je uprizorili v soglasju Hrvatje in Srbi, in sicer proti sedanjemu besnemu nemškemu buršev po vseučiliščih. Takoj po otvorjenju seje je prijavil predsednik deželnega zbora, da mu je prišla brzojavka od slovanskih dijakov v Gradcu in na Dunaju, s katere zahtevajo isti od deželnega zbora, naj zahteva ta poslednji nujnih odredb proti nasilstvu nemških dijakov, ki zavirajo slovanske dijake na vstopu v avlo in udeleževanju predavanj. Ta brzojavka da se je izročila peticijskemu odseku z nalogom, naj brzo poroča. V imenu tega odseka je predlagal posl. Klaič, naj deželni zbor naloži predsedniku, da takoj brzojavi ministerskemu predsedniku zahtevaje odredbe v varstvo slovanskih dijakov. O tem predlogu se je vnela dalja razprava. Posl. Biankini (Hrvat) je podpiral ta predlog in je ostro žigosal sedanje postopanje Nemcev. Zajedno je ponovil stare zahtevo, da bi izpiti, položeni na vseučilišču v Zagrebu, veljali istotako, kakor oni, položeni na avstrijskih vseučiliščih. Posl. Trumbić (Hrvat) se je pridružil Biankiniju, a si je še posebej privoščil Mommsena, kateremu je očitil, da je nečuvstvo razžalil Slovane. Srb Baljak je povdarjal, da je izjava Mommsenova tem huja, ker je Mommsen inozemec, in ker profesorji iz Nemčije korporativno občujejo z nemškimi profesorji v Avstriji, ter ščuvajo na boj, ne da bi vlada kaj storila proti temu. Slova-

nom pa se šteje v zlo vsaki pojav, posebno pa Srbom vsako občevanje z brati v Bosni in Hercegovini. Istotako je Srb Trojanovič najostreje nastopil proti Nemcem. Najtehtnejšo besedo pa je spregovoril poročevalec Klaič. In bilo je potrebno, da se je povedalo enkrat kar naravnost tudi to. Mi smo gotovo lojalni Avstrijci in se nepremišljeno držimo načela, da se nobena država nima utikati v naše notranje stvari, ali če že Nemci neprestano kršijo to načelo, ako neprestano gazijo v blato zakone mednarodnega takta in obzirnosti, ako se specijalno avstrijski Nemci vedno sklanjajo na bogatega „strijeza“ v nemškem rajhu, kdo, pri Bogu, bi mogel šteti v zlo posl. Kaiču, da je zaklical v deželnem zboru dalmatinskem: Ako se Nemci bahatijo, da imajo 40 milijonov za seboj, pa moremo tudi mi Slovani zaupno gledati na sto milijonov Slovanov!!

Pred prehodom na dnevni red je predlagal posl. Cingria, ihteči od samega razburjenja, naj se seja zaključi, ker ni možno nadaljevati iste potrebne mirnosti. *Zaključenje seje bo di v znak slovenske vzajemnosti!* Predlog posl. Cingria je bil vsprejet.

Poslanci so ostavili dvorano vsklikaje „Na zdar“, „Živio“. Srb Trojanovič je vskliknil: „Pereat Nemci!“

Dijaško gibanje. Na Dunaju so imeli večeraj svoje shode slovenski in nemški dijaki. Ko so Nemci dovršili svoj shod, hoteli so iti na shod Slovanov. Po kaj?! — tega ne treba praviti menda. Saj jim je izzivanje že postalo zistem, kakor je postala zistematična po vsakem takem nemškem izzivanju denunciacija o predrznosti — Slovanov. No, te pot nemški burši niso dosegli svojega „blagega“ namena, ker so jim redarji zastopili pot.

Ali se oblači zopet?! Kolika radost je zavlada ne le po vsem slovenskem svetu, ampak povsodi, kjer žele, da bi se mirnim potom uredilo zamotano vprašanje Balkansko, ko se je po prizadevanju modrega cesarja Frana Josipa in carja Nikolaja zjasnilo obzorje nad odnošaji med Avstro-Ogersko in Rusijo. Po vsem svetu se je od tedaj utrdila vera v ohranitev toli potrebnega miru. Sedaj pa se je zopet jel kazati oblaček na obzorju: vprašanje guvernerja na Kreti. To vprašanje je menda razdvojilo pota Avstro-Ogerske in Rusije. Rusija hoče, da guvernerjem na Kreti postane princ Jurij Grški, Nemčija in Avstro-Ogerska sti proti tej kandidaturi. — Celo oficiozna „Reichswehr“ pravi, da je to posledica spletakarjenja nemške diplomacije, ki že od prvega začetka grdo gleda boljše odnošaje med našo državo in Rusijo, ker se boji tega, bi bila Dunaj in Petrograd direktno spojena med seboj, ampak hoče, da bi se med tema prestolnicama ne smelo vršiti ničesar, predno je o tem rekel svojo Berlin. Nemci naj bi pač svobodno prihajali in odhajali iz Petrograda, le Avstrija bi morala trkati popred na nemška vrata. Evo vam vzgleda, kako Nemci umejo zaveznitvo! V tem zmislu piše celo „Reichswehr“! Kakor zvesti Avstrijci moramo gojiti le to željo, da bi skoro zginit ta oblaček na obzorju, bilo to ljubo Nemcem ali ne.

Različne vesti.

Za spravo. V sobotnem „Slovencu“ smo čitali izjavo kluba slov. poslancev štajerskih, ki se glasi:

„Klub slovenskih deželnih poslancev štajerskih pozdravlja je z veseljem korake, ki imajo namen, dognati spravo med obema narodnima strankama na Kranjskem.“

Dovoljuje se isti tem potom izraziti, oziraje se na nujne narodne potrebe vseh Slovencev izven Kranjske, ter oziraje se na druženje vseh nemških strank avstrijskih zoper slovanstvo, živo željo, da bi ti koraki imeli popoln uspeh. Ožalovali bi, ako bi se združenje slovenskih strank zavleklo ali celo preprečilo valed neprevidne taktike od katerekoli strani.

Usojamo si Vam naznaniti ta jednoglasni sklep ter prosimo, da se blagovoli isti naznaniti vsem členom Vašega cenjenega kluba.“

Popravek. Danes je došla v naše uredništvo gđ.čna Marija Gombač, učiteljica v Barkovljah, ter nas prosila, da konstatujemo z ozirom na notico, priobčeno v našem listu št. 115 od 29. septembra 1897 pod naslovom „Fanatizem v šoli“,

da je dokazala sodna razprava, ki se je vršila proti Justu Martelancu, ki je razglasil za imenovano učiteljico žaljive gevorice, da ona ni storila dejanja, označenega v navedeni notici in da je bilo vse poročilo, doposlano našemu listu, popolnoma neosnovano, torej povsem neresnično.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 15. do 31. januarja poslali: Podružnica v Trbovljah 30 gl. 25 kr. — Slavna posojilnica v Metliki 10 gl. — Ženska podružnica v Kranju po gospej Mariji Drukar 32 gl. 50 kr. kot odkupnino podružničarice od dopošiljanja noveletnih voščil. — Narodnjaki vranske podružnice za noveletno voščilo nabrali 7 gl. — Gosp. Matej Kenič v v Orehku pri Prestanku iz nabiralnika 75 kr. — Slavna posojilnica v Mozirju 25 gl. — Slavna „Bratna družba“ v Rušah po tajniku č. g. kapellanu A. Šijanec 5 gl. — Slavna okr. posojilnica v Ljutomeru 10 gl. — Ženska podružnica v Sežani po blaginčarici gđ. Adeli Omahne 10 gl. 80 kr. udnine in 50 gl. za šesto pokroviteljstvo; pokroviteljica bode požrtvovalna bivša blaginčarica gđ. Antonija Drufovka. — Podružnica v Konjicah 22 gl. 50 kr. — Ormoška moška podružnica 34 gl. 11 kr. — G. Fr. Zagorjan 4 gl. 73 kr., nabrane pri g. Tratiniku v Dolenji Vasi pri Cirknici. — Slavna uredništvo „Domovine“ v Celju po g. D. Hribarju nabralo 15 gl. 15 kr. — Vesela družba v župnišču v Remšniku zložila 5 gl. — (Zvršetak pride).

Počasi se daleč pride, pravijo ljudje. Ali vsikdar ni prijetno to, kakor kaže nastopni slučaj. Pred dnevi je dobila pismo neka gospodičina v Rottermana. Pismo je bilo oddano leta 1864. na Ogerskem od baronice Podmanicki, — torej pred 34 leti. Da se je začudila prejemnica, ko je dobila to pismo, si lahko misli vsakdo. Osebe, omenjene v pismu, so pomrle že davno. V tem slučaju bi bila odposiljateljica gotovo bolje storila, da bi se podala peš k prijateljici, da jej sporoči osebno, kar jej je pisala. Ne vemo sicer, da-li je imelo zlih posledic dejstvo, da je omenjeno pismo še le po 34 letih došlo na svoje mesto, ali to vemo, da ne bi bilo baš prijetno, ako bi postalo navada na c. kr. poštah tako počasne romanje. Potem bi ljudje mitali le prazno slamo, ako bi pisali sodobnikom, ampak svoja pisma bi morali naslovljati na svoje — potomce. No, nadejamo se, da je bila usoda gori omenjenega pisma le izjema, ki se morda ne pripeti nikdar več.

Rascovich še ni pozabljen! V soboto sta politikovala v gostilni „All' antico ussaro“ Tržačana Josip Dugar in Goričan Andrej Serič. Vsaki je zagovarjal svojo stranko. Prišlo je do tega, da je Dugar vskliknil „Viva Rascovich“. Ta vsklik je bil Seriču povod, da je razžalil Dugarja, in da sta se spoprijela in pretepla konečno. Prišel je pa redar, ki je odvel oba najprvo na polic. inšpektorat in potem v zapor. Kakor se vidi, ni Rascovich še popolnoma pozabljen in osamljen, čeravno so ga na zadnjem shodu malone izbacili iz gledališča „Fenice“.

Občni zbor „Slovenskega pevakega društva“ se je vršil minolo nedeljo popoldne v najlepšem redu. Razprava se je razvijala zanimivo, kajti udje so kazali veliko zanimanje za delovanje in razvoj društva. Predlagali so marsikaj potrebnega, kar se ima uveljaviti v bodoče. Volitev novega odbora se je izvršila jednoglasno, in sicer so bili izvoljeni: Fran Polić predsednikom; Ant. Budinja, Miroslav Lončar, Vekoslav Pavlovič, Rajko Pavlovič, Josip Prunk, Valentin Vouk, Leopold Vuković, Jernej Pintar, Davorin Lukša in Jakob Pelicon, odborniki; Ant. Švara, Ant. Ivan Vouk, namestniki; dr. Josip Abram, Ljudomil Naberger in Avgustin Štuler, pregledovalci računov.

Udje so vspodbujali drug drugega na vztrajno in zložno delovanje in splošna izražena želja je bila ta, da se to potrebno društvo še bolj ojači in povzdigne ter da bode moglo vsestranski izpolnjevati svojo nalogo. Tej želji se pridružujemo tudi mi, saj vemo, koliko je pripomogel slovenske pesmi glas v probujo naroda in kako je nan o periferiji čisto ravno ta glas jedina tolažba, iz katere crpimo novih močij, da ne obnemoremo v težkih bojih. „Slovenskemu pevskemu društvu“ želimo torej iz vsega srca: bilo srečno!

Novačenje leta 1898 na Primorskem. Novačenje se bode vršilo toleto po sledečem redu:

V Testu dne 1. 2. 3. 4. 5. 7. 8. in 9. marca.

V pokroženih grofiji Gorisko Gradisnanski: v Gradski dne 7. marca; v Korminu dne 9. in 10. marca; v Gorici (za mesto) dne 23. in 24. marca; v Gorici (za okolico) dne 17., 18., 21. in 22. marca; v Ajdovščini dne 14. in 15. marca; v Kanalu dne 11. in 12. marca; v Boveu dne 30. marca; v Tolminu dne 26. in 28. marca; v Cirknem dne 1. aprila; v Sežani dne 2. in 3. marca; v Komnu dne 4. in 5. marca; v Červinjanu dne 27., 28., in 29. aprila; v Trzinu dne 25. in 26. aprila; v Istri: v Piranu dne 17. in 18. marca; v Kopru dne 11., 12., 14. in 15. marca; v Rovinju dne 21. marca; na Voloskem dne 4., 5. in 6. aprila; na Krku dne 12. in 13. aprila; v Čresu dne 15. aprila; v Selu (Lošinj) dne 18. aprila; v Pulju dne 19., 20., 21., 22. in 23. aprila; v Labinu dne 31. marca in 1. aprila; v Poreču dne 28. in 24. marca; v Bujah dne 26., 28. in 29. marca; v Buzetu dne 7. 8. in 9. marca; v Motovunu dne 10., 11. in 12. marca; v Pazinu dne 2., 3., 4. in 5. marca; v Podgradu dne 14. in 15. marca.

Veliki ples slovenskih trgovskih pomočnikov, ki se je vršil minolo nedeljo, je zaslužil letos zares ime „veliki“, ker redutna dvorana je bila premala za vso ono elegantno občinstvo, ki je prihitelo na poziv naše mladine iz trgovskih slojev. Žestopnice so kazale nekaj nenavadnega z lepo opletenim pridržalom. Vstopivši pred dvorano opazili smo celo četico brhkih gospodičev, ki so sprejemali prihajajoče. Dvorana je bila okusno odličena narodnimi in cesarskimi zastavami in zelenjem. Plesne toalete so bile lepe. Prvo četvorko je plesalo 84 parov, istotako prvi „lanciers“. Deputacije so poslale sledeča narodna društva: „Tržaški Sokol“, „Delalsko podporno društvo“, „Trž. podp. in bral. društvo“, „Slovensko pevsko društvo“ in pevsko društvo „Kolo“.

Ob 11. uri je došel brzoglavni pozdrav gosp. Ivana Šubana z Reke, na kar so navzoči tovariši zaklicali „Živio“ svojemu odsotnemu sovrstniku. Posebnim zadovoljstvom moramo konstatovati, da je bilo vedenje toliko možkega, kolikor ženskega spola dostojno tudi v narodnem pogledu. Govorilo se je malone izključljivo slovenski, kar dela vso čast naši vrli mladini. Vspeh je bil torej popoln na vse strani, a še več lahko pričakujemo za bodočnost, ako se vresniči namerovana „zveza“ trgovske mladine.

Voditelj plesa je bil, kakor običajno, naš vrli Ume k.

Ples „Trž. podp. in bralnega društva“, ki je bil v soboto v redutni dvorani Politeama Rossetti obnesel se je povoljno. Občinstva ni bilo toliko, kolikor bi se smelo nadejati. Kaj je temu vzrok, ne vemo. Sicer pa je bilo na plesu živahno in vse v najlepšem redu. Zastopana se bila tudi druga tržaška slovenska društva, a ne vsa. Zastopani sti bili razven teh tudi društvi veteranov in „Austria“. Zadovoljstvom beležimo, da se je na tem plesu občevalo medsebojno malone izključljivo v slovenskem jeziku, kar se ne godi vedno na naših plesih in zabavah. Pohvaliti nam je tudi odbor tega društva, ki je skrbel, da se ni ves čas plesa pripetil ni najmanjši nered, in ki je skrbel, da so se prostori lepo uredili in olepšali.

Ples veteranov. V soboto dne 5. t. m. se je vršil vsakoletni ples veteranskega društva za Trst in okolico v gledališču „Armonia“. Lepo okrašena dvorana je bila napolnjena občinstvom do cela. Mnogo visokih dostojanstvenikov je počastilo ples, posebno je beležiti velike število častnikov pehote in c. in kr. morarice. Med istimi kontre-admirala barona Minutillo, generalmajorja Lovetto, polkovnika Gerbo in pl. Obermayerja, majorja Babiča, majorja Bibusa; nadalje polc. ravnatelja Busicha in dvornega svetnika Pokornega. Istotako je bilo zastopano več tržaških društev. Kmalu po 10. uri posetil je slavnost g. namestnik grof Goëss, v spremstvu g. barona Winklerja. Ob zvokih cesarske himne odkrili so cesarsko sliko v ozadju, ob

Ženini in cenjene družine,

ki rabijo trdno pohištvo in tapecarije, naj ne zamudijo obiskati zaloga

Viljelma Dalla Torre

v ulici Cordaiuoli

(blizu trga S. Giovanni), kjer najdejo dobiček na vsem.

Via Cordaiuoli 2. MOJE POHISTVO OMESE SREČO Via Cordaiuoli 2.

Lasnik korespondenca lista „Edinost“, izdavatelj in odgovorni urednik **Fran Godnik**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.